

TIJDSCRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

9^e Jaargang

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1901

**Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland
en Nederlanders betrekking hebbende Pen-
ningen, geslagen na November 1863**

(Vervolg op het werk van mr. JACOB DIRKS)

DOOR

W. K. F. ZWIERZINA

(Vervolg.)

282. 1873. 31^r December.

Spotpenning op J. HILMAN te Amsterdam bij de
verbouwing van den Stads-Schouwburg aldaar.

Vz. Een in bewondering voor een gebouw
zittende man' met een sigaar in den mond en
een stok onder den arm, achter hem een huis

met het opschrift: ^{CAFE}
H

Daaronder: ,

*Hier staat de Chef der knoeipartij
Die verzen knoeit voor boeken,
Wenscht zich een kruisje waarna hij
Wel eeuwig kan gaan zoeken.*

Kz. in het veld:

*Hij is Jan,
De mooie Jan,*

*De wijze Jan de Vrome,
Hij is die Jan G. . dome
Wiens koekebakkerswaan
Een penning zich liet slaan.*

Tin, 35 m.M., Verz. Z.

's Mans bijnaam was: „Jantje Goddome.”

283. Als voren.

Geheel gelijk n°. 282, doch regel 4 van het opschrift der Vz. luidt: *Wel eeuwig kan naar zoeken.*

Tin, 35 m.M., Verz. TEYLER.

De stempels met dit foutieve opschrift zijn zeer spoedig gesprongen. Volgens *Cat. SMITS v. NIEUWERKERK* in 1874 door het „beruchte Weekblad *Asmodee* nitgegeven” (n°. 3555); dit is onjuist, de penning is gemaakt door de firma VAN MAARSSEVEEN te Amsterdam. *Asmodee* maakte er een brevet bij.

JOHANNES HILMAN werd 29 Oktober 1802 te Amsterdam geboren. Hij was makelaar in granen, doch ondervond daarbij weinig voorspoed; eerst na den dood van zijn schoonvader werd hij een vermogend man. Hij was een ijverig bevorderaar der tooneelspeelkunst en vooral van de belangen van den stadsschouwburg te Amsterdam, waarvan hij kommissaris was. Behalve vele bijdragen in jaarboekjes en tijdschriften, schreef hij diverse treurspelen, een enkel blijspel en vele gedichten, benevens in 1879: „*Ons Tooneel. Aanteekeningen en geschiedkundige overzichten. Naamrol van plaatwerken en geschriften.*” Hij overleed te Amsterdam 18 November 1881 en legateerde zijne hoogstbelangrijke bibliotheek van werken op het tooneel betrekking hebbende aan de universiteit zijner vaderstad.

284. 1873.

Tentoonstelling van Landbouw enz. te Grave.

Vz. geheel gelijk DIRKS n°. XXX, doch in de afsnede van dezen: AFDEELING

GRAVE

Kz. In den lauwerkrans: TENTOONSTELLING -
 * GRAVE * - 1873.

Zilver en brons 42 m.M. *Bijdragen, 2^e druk,*
 n°. 538.

285. 1873.

Tentoonstelling van Landbouw, Tuinbouw
 en Nijverheid te Veendam.

Vz. Eene naar links gezeten vrouw met de
 linker elleboog rustende op het wapen van
 Veendam, met haar rechterhand een op haar
 schoot liggend ontrold perkament houdende.

Links: Fabriek, schip, aardglobe, kan, hamer,
 passer en schietlood; rechts: bijenkorf, zeis,
 dorschvlegel, ploeg en spade.

Omschrift: LANDBOUW, TUINBOUW EN NYVER-
 HEID

In de afsnede: TENTOONSTELLING

VEENDAM.

Kz. In een lauwerkrans:

EEREPRYS

TOEGEKEND AAN

1873

Bronz, 38 m.M. Verz. H. KUIPERS.

286. 1873.

Draagteeken van kommissarissen bij de ten-
 toonstelling, gehouden te Oud-Beierland van

de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, afdeeling Oud-Beierland en Strijen, (later genaamd afdeeling „De Hoeksche Waard”).

De wapens van Oud-Beierland en Strijen gedekt door een fraai bewerkt naar voren uitstekend kroontje.

Eenzijdig, zilver met oog en ring, breed 28, hoog 26 mM. Verz. Z.

287. 1873.

Ter eere van den schilder REMBRANDT VAN RIJN en zijne schilderij „de Nachtwacht”.

Vz. Zijn linksgewend borstbeeld met baret, daaronder: M. C. D. V. J^R. 1873

Omschrift binnen: REMBRANDT HERMANSZ. VAN RYN. Langs den rand: NÉ À LEYDE 15 JUILLET 1606. MORT À AMSTERDAM, ET ENTERRÉ 8 OCTOBRE 1669.

Kz. De afbeelding van de schilderij „de Nachtwacht” daarboven:

MUSÉE

D'AMSTERDAM.

daaronder: REMBRANDT PINX. M. C. DE VRIES J^R. SCULP.

LA RONDE DE NUIT.

Zilver en brons; 109 m.M. Verz. Z.

REMBRANDT HARMENSZ. VAN RIJN was de zoon van den molenaar HARMEN GERRITZ. Hij leerde schilderen bij JACOB ISAAKSZ. VAN SWANENBURG te Leiden en PIETER LASTMAN te Amsterdam. Zijn eerste bekende stuk is een Paulus van 1627. In 1630 vestigde hij zich te Amsterdam en huwde 1634 met SASKE VAN ULENBURGH († 1642), later met CATHARINA VAN WIJK. Met recht wordt hij de vorst der nederlandsche schilders genoemd, hij, de toovenaar met

licht en bruin, wiens invloed de geheele 17^e eeuw beheerschte en die een school schiep van tal van beroemde meesters.

Voor hem werd 27 Mei 1852 op de toenmalige Botermarkt, thans Rembrandtplein, te Amsterdam een standbeeld onthuld. (Zie DIRKS n°. 728—730). Bij de inwijding van het Rijksmuseum op 13 Juli 1885 werd hij in den feestzang van J. P. HEIJE, muziek van JOH. J. H. VERHULST gehuldigd, zijn op den penning afgebeeld doek neemt, (helaas slecht belicht) in dat museum de eereplaats in. Bij gelegenheid der inhuldiging van H. M. de Koningin in 1898 werd van September—November te Amsterdam eene Rembrandt-tentoonstelling gehouden, waar 's meesters heerlijk doek goed tot zijn recht kwam. De naam „Nachtwacht” is onjuist: het is het vendel van kapitein BANNING COCQ, oorspronkelijk bestemd voor de groote zaal van den Kloveniersdoelen te Amsterdam en geschilderd in 1642.

288. 1873.

Prijspenning der Hollandsche Maatschappij
van Wetenschappen te Haarlem.

Vz. Linksgewend borstbeeld van HERMAN
BOERHAVE, daaronder: J ELION F.

Omschrift: HERMANVS BOERHAVE

Kz. Geheel gelijk n°. 176.

Brons, 75 m.M. Verz. Z.

Zie omtrent deze maatschappij de aanteekening op n°. 176.

Deze penning wordt om de vier jaren in goud uitgereikt aan verdienstelijke geleerden, b. v. in 1883 aan Prof DONDEERS.

Zie omtrent BOERHAVE de aanteekening op n° 243.

289. 1873.

Prijspenning van de akademie van Beel-
dende Kunst te 's-Gravenhage.

Vz.

ACADEMIE
VAN
BEELDENDE KUNST
TE
'S GRAVENHAGE

Kz. Glad veld omgeven door een lauwerkrans.

Brons, 43 m.M. Leidsch Penn. Kab.

290. 1874, 16 Maart.

50-Jarig bestaan van het natuurkundig genootschap „Tot Nut en Vergenoegen” te Arnhem.

Vz. Op een voetstuk, waarop het wapen van Arnhem is aangebracht, staat een rechtsgewende Minervakop, daaromheen globe, bijenkorf en natuurkundige werktuigen, op den achtergrond een regenboog. In de afsnede:

GESTICHT DOOR

WESSEL KNOOPS

Omschrift: NATUURKUNDIG GENOOTSCHAP TOT NUT EN VERGENOEGEN TE ARNHEM

Kz. In een lauwerkrans: .

16 MAART

1824-1874

Omschrift: HERDENKING AAN HET VIJFTIG JARIG BESTAAN.

Onder langs den rand: L. H. EBERSON INV. DE VRIES ARNHEM FEC.

Zilver en brons, 52 m.M. Verz. Z.

291. 1874. 31 Maart.

Gouden bruiloft van Jhr. H. D. HOOFT VAN WOUDEBERG VAN GEERESTEIN en W. C. KLUPPEL

Vz. De door een ridderkroon met gevleugelden helm en een hoofd als helmteeken gedekte wapens der echtelieden.

HOOFD. Rood veld beladen met zilveren manshoofd met gouden haar en groenen lauwerkrans, waaraan blauwe strik bezaaid met zilveren lelies.

KLUPPEL. In zilver drie tronken in natuurlijke kleur geplaatst de een op den ander.

Kz. Opschrift:

JHR. H. D. HOOFT
VAN WOUDEBERG
VAN GEERESTEIN

EN

VROUWE W. C. HOOFT
VAN WOUDEBERG
VAN GEERESTEIN
GEB. KLUPPEL.

UIT HOOGHE ACHTING

EN MEER DAN
VEERTIGJARIGE
WAARDEERING
AANGEBODEN DOOR
C. A. CRAMER.

Omschrift: 50JARIGE ECHTVEREENIGING 31
MAART 1874.

Brons, 30 m.M., nal. J. ELION.

12 Mei 1874.

25 jarige regeering van Z. M. Koning
WILLEM III.

ALGEMEENE PENNINGEN EN
DRAAGTEEKENS.

292. Vz. De Koning de face gezeten, in de rechterhand den sceppter en in de linkerhand den rijksappel houdende, links staat de gerechtigheid met haar rechterhand een wetstafel met het opschrift: GRONDWET steunende en in haar linkerarm een bijlbundel houdende. Rechts de nederlandsche maagd met vrijheidshoed en schild waarop het nederlandsche wapen, achter haar de vrede een palmtak en vogelnestje met vijf vogels houdende. Beneden: M. C. DE VRIES JR. INV. ET FEC.

Omschrift boven: MET WET, VRIJHEID
EN EENDRAGT.

Ter zijden:

rechts: GEHULDIGD TE AMSTERDAM
12 MEI 1849.

links: PLECHTIG DOOR NEDERLAND
HERDACHT.

Kz. In het veld: het gekroonde nederlandsche wapen met twee leeuwen als schildhouders, rustende op een lint met de spreuk: JE MAINTIENDRAL, daaronder:

DIE VORST, DIE VYFENTWINTIG JAAR,
HET VADERLAND REGEERDE,

MET WET, EN VRYHEID, STEEDS ALDAAR
 'S VOLKS EENDRACHT SLECHTS BEGEERDE, . . .
 ZAG DANKBAAR ELKEN ONDERDAAN,
 HERDENKEND DIT VERLEDEN,
 GETROUW HEM STEEDS TER ZYDE STAAN,
 ALS IN HET HEUGLIJK HEDEN.
 12 MEI 1874.

D. V. J^r.

Omschrift: ZILVEREN KRONINGSFEEST
 VAN Z. M. WILLEM III.

Zilver en brons, 67 m.M. Verz. Z.

Oranjepenningen 1308.

203. Vz. Het linksgewend hoofd van Z. M.
 Koning WILLEM III.

Omschrift na een kleine versiering: WILLEM
 III KONING—DER NEDERLANDEN

Kz. De nederlandsche maagd met helm en
 speer, aan wier voeten een leeuw ligt uitge-
 strekt, staat linksgewend voor een altaar, waar-
 boven zij met de rechterhand een lauwerkrans
 houdt. Op het altaar ligt de koninklijke kroon,
 terwijl op de voorzijde van het altaar de
 jaartallen ¹⁸⁴⁹₁₈₇₄ gegrift zijn.

In de afsnede: P. M & Z^v. (P. MANSVELT &
 ZOON te 's-Gravenhage.)

Zilver, 36 m.M. Kon. Kab.

Oranjepenningen 1304.

204. Vz. De nederlandsche maagd een sluier
 optillende voor een medaillon waarop het hoofd
 des Konings prijkt, daarachter de troon; zij

houdt in haar arm een schepter en achter haar vertoont zich de nederlandsche leeuw. Links op den voorgrond de gevleugelde geschiedenis, die op een geschiedtafel : XXV—JAAR grift. Tusschen de beide figuren onder het medaillon de koninklijke mantel. Op den sokel: ED. GEERTS FEC. In de afsnede: JUBILÆUM.

J. SMULDERS & CO' UITG.'S. 'S HAGE.

Omschrift: NEDERLAND—12 MEI—1874.

Kz. De Koning voor den troon staande omhangen met den koninklijken mantel, zijne rechterhand zwerend opgeheven en de linker op een geschiedtafel met het opschrift GROND—WET plaatsende, welke tafel hem door de gerechtigheid voorgehouden wordt. Links de nederlandsche maagd met den vrijheidshoed, hare rechterhand op den kop van den leeuw latende rusten. In de afsnede:

JE MAINTIENDRAI.

In het veld links: ED. GEERTS F. en rechts: BRUXELLES.

Omschrift: NEDERLAND 12 MEI 1849.

Zilver en brons, 65 m.M. Kon. Kab.

Oranjepenningen 1306.

295. Vz. 's Konings linksgewend hoofd, daaronder: ED GEERTS. F.

Omschrift: WILLEM III KONING DER NEDERLANDEN.

Kz. De geschiedenis, voorgesteld als eene naakte gevleugelde vrouw, naar rechts gewend

gezeten bij een voetstuk, waarop sceppter en kroon rusten en waarvan de koninklijke mantel afhangt, grift in een tafel het woord: JUBILÆUM, op den zetel is ingegrift: ED GEERTS.

Omschrift:

25 JARIGE REGEERING VAN Z. M. KONING
WILLEM III.

In de afsnede: 12 MEI 1874.

J. SMULDERS & C. UITG.
'S HAGE.

Brons, 50 m.M. Kon. Kab.

Oranjepenningen 1307.

296. Vz. Het gelauwerd hoofd van Z. M. rechts gewend. Daaronder: ED. GEERTS. F

J. SMULDERS DEN HAAG.

Omschrift: WILLEM III KONING—DER NEDERLANDEN.

Kz. In het veld tusschen twee samengebonden eiketakken:

GEHULDIGD
12 MEI 1849
JUBILÆUM
12 MEI 1874

Omschrift: HET WAS VREDE IN ZIJNE DAGEN.
WELDOEN WAS ZIJN LUST.

Koper verguld en tin, met en zonder oog en ring, 22 m.M. Verz. Z.

Oranjepenningen 1310.

297. Het rechtsgewend hoofd van Z. M.

Omschrift: WILLEM III KONING—DER NEDERLANDEN.

Kz. Omschrift: ZILVEREN KRONINGSFEEST en tusschen een paardje en een leeuwte, (wapendieren van Wurtemberg en Nederland): 1849—1874. In het veld:

VAN
Z. M. WILLEM III
12 MEI

Koper met en zonder oog en ring, 21 m.M. Verz. Z.

298. Vz. Rechtsgewend borstbeeld van Z. M. Koning WILLEM III in uniform.

Omschrift: 25 JARIGE KRONINGS FEEST

Kz. Het gekroonde nederlandsche wapen met twee leeuwen als schildhouders, daaronder op een lint de spreuk: JE MAINTIENDRAI, boven 12 MEI 1849, beneden: 12 MEI 1874

Geel koper met oog, 18 m.M. Verz. Z.

299. Het rechtsgewend hoofd van Z. M., daaronder een kruisje.

Omschrift: LEVE WILLEM III KONING DER NED. G. H. V. L.

Kz. In het veld in drie regels binnen een parelcirkel: MEI—1849—1874.

Omschrift: GEDACHTENIS DER (sic) VIJF-ENTWINTIG JARIG KROONINGSFEEST *

Koper 13 m.M. Verz. W. SNOECK.

300. Als voren.

Dezelfde, groot 19 m.M. Verz. J. KARREMAN te Oud-Beierland.

301. Rechtsgewend borstbeeld van Z. M. koning WILLEM III, in parelrand.

Omschrift: * ⊗ * WILLEM III KONING DER NED.
G. H. V. L. A. FISCH BRUSSELS (sic).

Kz. In parelrand: MEI

1849

1874

Omschrift: . * ⊗ * 25 JARIGE KRONINGSFEEST
Koper verguld of verzilverd, met oog, 20 m.M. Verz. Z.

302. Vz. Rechtsgewend borstbeeld van Z. M. koning WILLEM III.

Omschrift: WILLEM III KONING DER NED. G.
H. V. L.

Kz. In parelrand: MEY

1849

1874

Omschrift: ⊗ 25 JARIGE KRONINGSFEEST
Koper verguld of verzilverd, met oog, van denzelfden maker, 15^s m.M. Verz. Z.

303. In twee naast elkander geplaatste ovale schilden, de aanzierende borstbeelden van Z. M. den Koning en H. M. de Koningin, tusschen de schilden eenig lofwerk.

Omschrift: * AAN HUNNE MAJESTEITEN DEN
KONING EN DE KONINGIN DER NEDERLANDEN WILLEM
III EN SOPHIA FREDERIKA MATHILDA.

Kz. In een cirkel, omgeven door een kom-

partiment van vier bogen en vier hoeken, het opschrift:

25
JARIG
— . . —
KRONINGSFEEST
— . . —

MEI

1849—1874.

Zilver met oog, 32 m.M. Verz. v. DIJK v. MATENESSE.

304. De naast elkander geplaatste aanzierende borstbeelden van den Koning en de Koningin.

Omschrift: H.H. M.M. KONING EN KONINGIN

DER

NEDERLANDEN.

Kz. In het veld:

HERINNERING
AAN DE
25 JARIGE REGEERING
VAN
Z. M. WILLEM III
KONING
DER NEDERLANDEN.

Tin, 24 m.M.

305. Vz. De aanzierende borstbeelden van Koning en Koningin in door een parelrand omgeven medaillon tusschen eenig lofwerk op matten grond.

Kz.

HERINNERING
AAN
DE 25 JARIGE
REGEERING
VAN
Z. M. WILLEM III KONING
DER NEDERLANDEN.

—♦♦♦—

Geel koper en verzilverd, met oog en ring,
23 m.M. Verz. Z.

306. Vz. De aanziende borstbeelden van den
Koning en de Koningin.

Omschrift: H.H. M.M. KONING EN KONINGIN
DER
NEDERLANDEN.

Kz. In breedten gevlochten rand, waarbinnen
parelrand:

MEI
1849—1874.
25
JARIG
KRONINGSFEEST

Tin met breed oog, 23 m.M. Verz. Z.

307. Geheel als voren,
doch het opschrift op de Kz. in een rand
van 15 bogen op een met sterren bezaaid
veld. Verz. Z.

308. Geheel als voren.

De Kz. zonder rand en slechts groot 15
m.M. Verz. Z.

309. Vz. Als de voorgaande doch het woordje
DER voor en niet boven NEDERLANDEN.

Kz. In parelrand:

MEI

1849

1874

Omschrift: * 25 JARIG KRONINGSFEEST

Tin, met breed oog, 18 m.M. Verz. Z.

310. Eenzijdig draagteeken met oog en ring.

Aanziende borstbeelden van den Koning en
de Koningin.

Op- en omschrift:

* H.H. M.M. DEN KONING EN DE KONINGIN *

DER

NEDERLANDEN

25

JARIG

KRONINGSFEEST

alles in ovaal medaillon rustende op lauwer-
takken gedekt door een muurkroon.

Kompositie, 22 bij 30 m.M. Verz. Z.

311. Zilveren eenzijdig draagteeken in den
vorm van een afgerond kruis met onderling
verbonden armen. In het midden rechtsgewend
hoofd van Z. M. koning WILLEM III tusschen
lauwer- en eiketakken. Op de armen van het
kruis boven: de koninklijke kroon, onder:

25 JARIG
JUBILEUM

links: DAT GOD HEM
VREUGD

rechts: EN VOORSPOED
GEEV' op de verbindingsstuk-
ken boven links: XII rechts: MEI onder links:
1874 rechts: 1849.

29 m.M., met breed vierkant oog. Verz. Z.

312. Eenzijdig draagtéeken.

In ovaal medaillon: Linksgewend hoofd van
Z. M. koning WILLEM III, daaronder gekruiste
scepter en fakkel omgeven door lauwer- en
eikeloof. Het medaillon is omgeven door een
jarretiére waarop: 25 JARIG REGEERINGSFEEST
VAN Z. M. WILLEM III $\frac{12}{6}$

Onder en boven een klein ornament.

Blik, 41 bij 25 m.M. Verz. Z.

313. Gekroonde cartouche met de borstbeel-
den van Z. M. den Koning en H. M. de Ko-
ningin in medaillons, waartusschen

boven: 1874

onder: $\frac{12}{6}$
MEI

Het geheel omgeven door gekruiste eike-
en lauwertakken, waarop onder een lint rust
met het opschrift:

XXV JARIGE REGEERING.

Zilver, 34 bij 33 m.M. Verz. Z.

314. Vergulde oranjeboom tusschen twee palm-
takken, aan welks voet de gekroonde neder-
landsche leeuw ligt, door deze voorstelling
slingert zich een verguld lint, waarop:

1849 WILLEM III 1874.

Eenzijdig zilver draagteeken met oog, hoog 39 m.M. Verz. Z.

(Door J. M. v. KEMPEN te Voorschoten).

315. Eenzijdig draagteeken.

De aanzierende borstbeelden van den Koning en de Koningin daarboven:

H.H. M.M. DE KONING EN DE KONINGIN
DER
NEDERLANDEN

daaronder:

25.
JARIG
* KRONINGSFEEST. *

alles binnen een medaillon in parelcirkel, rustende op een gevlochten grond, omgeven door samengestrikte omwonden palm- en oranjetakken, waarvan de linten boven het oog vormen.

Zilver, 34 bij 24 m.M. Verz. J. KARREMAN te Oud-Beierland.

316. De Koning in generaalsuniform staande met den scepter in de rechterhand bij een altaar, waarop het nederlandsche wapen is afgebeeld en waarop de koninklijke kroon ligt. Op het voetstuk staat: 1849—1874

Zilver draagteeken, hoog 44 m.M., op oranje rozet. Verz. W. SNOECK.

317. 's Konings rechtsgewend borstbeeld, omgeven door een jarretière waarop 1849 1874

't geheel gedekt door de koninklijke kroon.
Zilver draagteeken, hoog 30 m.M., op oranje rozet. Verz. W. SNOECK.

318. 's Konings linksgewend hoofd in een rond medaillon. Omschrift:

♦ 25 JARIG KONINGSCHAP ♦
1849 ♦ 12 MEI ♦ 1874

't Geheel gedekt door de koninklijke kroon.
Zilver draagteeken, hoog 36 m.M. Verz. W. SNOECK.

Zie *Oranjepenningen* 1313—1334.

318^A. Vz. 's Konings rechtsgewend hoofd.
Omschrift: WILLEM III KONING DER NED.

Kz. De GRONDWET rustende op gekruist rijkszwaard en szepter, daarboven de kroon, ter zijden: 1849 1874
en onder: 12 MEI

Tin, 22 m.M. Verz. DU CROCQ.

318^B. Zilveren banier gedekt door de koningskroon. Opschrift: 1849
C
1874

Hoog 29, breed 13 m.M., op strikje van geribt oranjelint, afgezet met rood, wit, blauw.
Verz. DU CROCQ.

(De beteekenis van de letter C is den eigenaar onbekend.)

318^C. Vz. Rechtsgewend borstbeeld des Konings, een mantel om de schouders, in parelrand.

Kz. Het sierlijke door de duitsche keizerskroon gedekte monogram W. A. (WILHELM en AUGUSTA!)

Omschrift: * WILLEM III KONING DER NEDERLANDEN G. H. V. L.

Koper met oog, 23 m.M. Verz. DU CROCCQ.

318^d. Vz. Rechtsgewend hoofd des Konings.

Omschrift: * LEVE WILLEM III. KONING DER NED. G. H. V. L.

Kz. In parelcirkel: MEI

1849

1874

Omschrift: + GEDACHTENIS DER (sic) VIJF·EN·TWINTIG JARIG KROONINGSFEEST

Koper verzilverd, 13 m.M. Verz. WIGERSMA.

Draagteekens in den vorm van dasspelden.

319. Borstbeeld van Z. M. WILLEM III bijna en face.

Omschrift: HULDE AAN HET 25 JARIG KONING-SCHAP · 1849—74 ·

Verguld, omgeven door een rand van roode, witte en blauwe vakken, 30 m.M. Verz. Z.

320. Borstbeelden van den Koning en de Koningin bijna en face in ovale medaillons, gedekt door de koninklijke kroon, daaronder op een lint, 1849—74.

Omschrift als de voorgaande.

Verguld, omgeven door een rand van roode, witte en blauwe vakken, 30 m.M. Verz. Z.

321. Linksgewend hoofd van Z. M. WILLEM III.

Omschrift: WILLEM III KONING DER NED. G.
H. v. L. in parelcirkel.

Verguld, 15^s m.M. Verz. Z.

BIZONDERE PENNINGEN.

322. Hulde van de orde van vrijmetselaren.

Vz. Eene vrouw, links voor het op een zuil geplaatste borstbeeld des Konings staande, waarboven zij een lauwerkrans houdt en dat door een stralen schietend alziend oog beschenen wordt; tegen de zuil rusten een schild met de jaartallen 1849 en 1874, een passer en een winkelhaak, aan de voeten der vrouw liggen een truweel en passer. In de afsnede: DE VRIESJ.

Kz. In het veld: DE ORDE—DER VRYMETSELAREN—IN HET—KONINGRYK DER NEDERLANDEN—ONDERHOORIGE KOLONIEN EN LANDEN—TER HERINNERING—AAN DE—VYFENTWINTIGJARIGE REGERING—VAN—KONING WILLEM III—12 MEI

Zilver en brons, 75 m.M., Verz. TEYLER.

ROEST *Verz. van het Groot Oosten* bl. 19,
Oranjepenningen 1309.

Door Prins FREDERIK, den eerbiedwaardigen Grootmeester Natio-

naal, vergezeld van tal van Grootwaardigheidsbekleeders, Z. M. in goud, zilver en brons aangeboden.

Het zou ons te ver voeren een beschrijving van al de feesten te geven, allerwege in ons vaderland gevierd, de navolgende penningen spreken daarvan en de belangstellenden verwijs ik naar *HOFDIJK, Gedenkboek der feestvieringen*. Hier moge alleen volgen 's Konings

PROKLAMATIE.

*Geliefde Landgenooten en Onderdanen
in Nederland en zijne Overzeesche Gewesten!*

Een hartelijk woord tot U op dezen heugelijken dag!

Vijf en twintig jaren geleden heb ik de regeering over het Nederlandsche Volk plegtig aanvaard.

Ik beloofde de regten en vrijheden van alle Mijne onderdanen te beschermen en hunne welvaart te bevorderen met alle middelen, die de wetten ter Mijner beschikking stellen.

Mijn ernstig streven is geweest dat Koninklijke woord, zooveel in Mijne magt was gestand te doen. 's Lands Vertegenwoordiging heeft Mij daarbij gesteund Gij, geliefde Landgenooten, hebt Mijne zorgen beloofd door Uwe gehechtheid aan orde, Uwe gehoorzaamheid aan de wet, Uw noeste vlijt, maar vooral door Uwe onverflauwde liefde voor Mij en Mijn Koninklijk Huis.

God heeft onze gemeenschappelijke werken met rijken zegen gekroond.

Is er één tijdperk in de geschiedenis van ons Vaderland, dat op meer ontwikkeling, meer vooruitgang, grooter vrijheid in elke rigting, grooter welvaart en bloei kan bogen, dan dat, waarop wij heden terugzien!

Op Mijn vijf en twintigjarig feest zie ik Mij aan het hoofd van een trouw en gelukkig Volk, en de hechte band, door onze geschiedenis geweven, die heden, zoo innig als ooit te voren, Mijn huis en Mijn volk verbindt, boezemt allerwege eerbied in.

Dat vervult Mijn hart met diepgevoelde erkentelijkheid. De blijde toonen, die alom in den lande zich jubelend doen hooren, getuigen dat een zelfde gevoel allen bezielt. Ook uit onze eenstemmige vreugde spreekt luide de eendragt, die onze magt maakt.

Gaan wij zóó, naauwvereenigd, op den tot hiertoe gevolgden weg voort!

Spannen wij, elk in zijn kring, onze krachten in om de belangen van het Vaderland, dat ons dierbaar is, te bevorderen, om het op

de plaats, die het te midden der beschaafde volken inneemt, met eere te handhaven.

Amsterdam, 12 Mei 1874.

WILLEM.

Voor een nationaal huldeblijk werd *f* 194.000 bijeengebracht, welke som Z. M. verzocht te zijner beschikking te stellen. Bij de plechtigheid in de Nieuwe kerk op 12 Mei 1874 deelde Z. M. mede, dat hij het geld bestemd had voor het Fonds voor den gewapenden dienst.

323. Amsterdam.

Vz. 's Konings linksgewend hoofd in medaillon door bloemen omgeven, aan welks voet de nederlandsche leeuw ligt, rechtsgewend met pijlbundel; op het medaillon rusten op een kussen rijkszwaard, sceppter en koninklijke kroon. Links de amsterdamsche stede-maagd, met het wapen van Amsterdam op de borst, gedekt door een muurkroon, uit eene met bloemen gevulde mand het portret des Konings omkransend, rechts de geschiedenis met pen en tafel, waarop ^{KONINGSFEEST}
^{12 MEI}
¹⁸⁷⁴

voeten, boek, blad papier en bazuin.

Links ter zijde: J. ELION. F.

Kz. Omschrift: HET FEESTVIEREND AMSTERDAM OP 'S KONINGS JUBILEE 1849.—12 MEI—1874.

Opschrift in een krans van palm-, lauwer- en eiketakken:

VOOR IEDEREN VORST
UIT HET HUIS VAN
ORANJE NASSAU
AFGEBEDEN;

DOOR
KONING WILLEM III
HET EERST BELEEFD.
Brons, 75 m.M., Verz. TEYLER.

324. Vz. Geheel gelijk n°. 323.

Kz. In een krans van palm- lauw- en eiketakken:

DANKBAAR
HERDENKT NEDERLAND
EEN VIJFENTWINTIGJARIG
TIJDVAK VAN VOORSPOED
ONDER DE REGEERING
VAN KONING WILLEM III.

Omschrift: HET FEESTVIEREND AMSTERDAM OP
's KONINGS JUBILEE 1849.—12 MEI—1874.

Goud, zilver en brons, 75 m.M., Verz. TEYLER.

Deze penning werd den koning door de feestcommissie te Amsterdam in goud, zilver en brons in groen fluweelen etui met gouden sloten aangeboden; met een oorkonde luidende:

„Aan Koning WILLEM den Derde werd op den 13^{den} Mei 1874 door de Amsterdamsche Feestcommissie aangeboden een gedenkpenning, ter herinnering aan den 12^{den} Mei 1874, toen Hij in zijne feestvierende hoofdstad herdacht, dat Hij gedurende een tijdvak van vijf en twintig jaren een eendrachtig en gelukkig Volk als grondwettig Koning geregeerd had.

Een exemplaar wordt in het archief der Gemeente Amsterdam bewaard.

De stempel is vernietigd.”

W. J. HOFDIJK teekent in zijn gedenkboek der feestviering hierbij aan: Een krasse, eerst later opgemerkte fout in mijne opgave aan de Kommissie, heeft het graveeren van een nieuwen gedenkpenning tegen inwisseling en vernietiging der anderen, noodzakelijk gemaakt.

De hiervoor beschrevene is de verbeterde, de foutieve is n°. 323. (De fout is dat WILLEM III *niet* de eerste Oranjevorst was, die 25

jaar regeerde. WILLEM I vierde dit feest eveneens in 1838. Zie DIRKS 543).

325. Baarle Nassau.

Zilveren herinneringspenning door de feestkommissie uitgereikt aan de korporatieën, die aan den optocht deelnamen.

326. Berkel.

Zilveren penning met daaraan verbonden levenslangen titel van „Ridderkoning van Sint Hubert” uitgelooft door de schuttergilden St. Hubertus en St. Ambrosius. Behaald door den schutterkoning P. BRANDERS.

327. Bladel.

Aan de harmonie l'Union te Bladel (en aan die van Oerle?) werd een penning vereerd.

Vz. Borstbeeld des Konings, daarboven een kroon en het schrift: 25 JARIG KRONINGSFEEST VAN Z. M. WILLEM III 1849—1874

Kz. HARMONIE L'UNION TE BLADEL. (n°. 325—327 volgens HOFDIJK's *Gedenkboek*).

328. Breda.

Vz. 's Konings rechtsgewend hoofd, in de afsnede van den hals: D P (D. DE PATOUL).

Omschrift:

* XXV KROONINGSFEEST VAN WILLEM III

* 1849. 12 MEL. 1874.

Kz. Het wapen van Breda.

Omschrift:

★ GEMEENTE BRED A. DOOR DE ★
 ★ VEREENIGING ★
 VAN
 WERKBAZEN
 DE EENDRAGT.

Geel koper, 24 m.M., Verz. SNOECK.

Bijdragen, 2^e druk n°. 539, *Oranjepennin-*
gen 1312.

Deze penning werd tijdens den allegorischen optocht, den 19den Mei 1874 gehouden, geslagen op den praalwagen der Vereeniging „de Eendracht”.

329. Prijspenning van het schermconcoure te
 Delft.

Vz. Een kleine lauwerkrans waarin o PRYS o
 daaronder tusschen het woord: DEGEN en M. P.
 v. HOOIJDONK, twee gekruiste degens waar-
 over een lint geslingerd is met het opschrift:
 BEHAALD—DOOR

Kz. In het veld: *12 Mei*
 DELFT
1849 - 1874

Zilver, 34 m.M., Kon. Kab.

330. Leur.

Omschrift: SUIKERFABRIEK

♦ LEUR ♦

in het veld: HULDE
 AAN
 WILLEM

1874 III 1849

Eenzijdig, lood, met ingeslagen oranjekleurige letters en stalen ring, 70 m.M., Verz. SNOECK.

Tijdschrift 1898, blz. 270 e. v.

Geslagen en verspreid gedurende den optocht op den praalwagen van de suikerfabriek te Leur.

331. Schoonhoven.

Vz. Linksgewend hoofd van Z. M. Koning
WILLEM III.

Omschrift: XXV JARIGE REGEERING V WILLEM
III KONING D NED ☉

Kz. Het gekroonde wapen van Schoonhoven,
daaronder: SCHOONHOVEN

Omschrift: ☉ HULDE DER GOUD EN ZILVER-
SMEDEN ☉ 12 MEI 1874

Zilver 23 m.M. Kon. Kab. *Oranjepennin-
gen* 1311.

Volgens W. J. HOFDIJK's *Gedenkboek* werd den Gemeenteraad en den Koning een exemplaar in goud aangeboden, waarna de stempels werden vernietigd.

332. Draagpenning van de Artillerie
Konstruktiewinkel te
Soerabaija.

Vz. Het rechtsgewend hoofd des Konings,
daaronder: J. P. S(chouberg)

Omschrift: WILLEM III KONING—DER NED. G.
H. V. L.

Kz. In het veld: 1849—1874 — A C W.

Tin met oog, 30 m.M. Kon. Kab. *Oranje-
penningen*, 1335.

De Vz. is verm. een verkleining van een bestaanden stempel door JOHANNES PETRUS SCHOUBERG, die graveur aan de munt was van 1819—1852.

333. Tilburg.

Vz. 's Konings linksgewend hoofd, daaronder in boog: TILBURG, alles in breeden eikekrans.

Kz. Eene naar links ziende zittende vrouw houdt in de rechterhand een lauwerkrans en steunt met de linker op het (ovale) nederlandsche wapenschild. Op den achtergrond, kamrad, vaas enz. (zээр onduidelijk).

Omschrift: 1849 1874

12 MEI

Gegoten ijzer, 49 m.M. Verz. SNOECK.

Bijdragen 2^e druk n°. 540.

Tijdens den op 18 Mei 1874 gehouden optocht werd deze penning gegoten op een de stoomkracht voorstellenden praalwagen van de tilburgsche vereeniging van Fabrieks- en Handwerksnijverheid en van Algemeen Nut en onder de menigte rondgestrooid

334. Vz. Links gewend hoofd van Z. M. Koning WILLEM III, daaronder: 12 MEI 1874.

Omschrift: ★ XXV JARIGE REGEERING VAN WILLEM III KONING DER NED.

Kz. Onder de koninklijke kroon een open-geslagen boek, rustend op gekruisten degen en sceppter, omgeven door eike- en lauwertakken. (navolging van den strooipenning, DIRKS 690.)

Omschrift: VOORSPOED ★ VREDE ★ VRYHEID.

Tin, met oog en ring, 31 bij 25 m.M.,
Verz. Z.

Volgens *Bijdragen 2e druk* n° 551 te Tilburg gedragen en volgens mededeeling van den heer D. O. LELS, door de werklieden van het atelier der Staatsspoorwegen aldaar geslagen op een door hen samengestelden praalwagen in den optocht en „nog tamelijk heet” onder het volk gestrooid.

335. Utrecht.

Vz. Het rechtsgewend hoofd van Z. M.,
daaronder: J. P. M. MENGER F.

Omschrift: WILLEM III GEDURENDE XXV JAAR
KONING DER NEDERLANDEN.

Kz. Onder een hemellicht eene gevleugelde
vrouw, op een geschiedtafel de jaartallen
1849—1874 griffende, voor haar staat een be-
kransde kolom, waarop de koninklijke kroon
op een kussen ligt en op welks voorzijde het
gekroonde nederlandsche wapen met de spreuk
JE MAINTIENDRAI prijkt, daarnaast ligt onder
een oranjeboom de nederlandsche leeuw, die
een schild met pijlbundel er op vasthoudt, in
het verschiet de domtoren met de vlag op
den top. In de afsnede het gekroonde wapen
der gemeente Utrecht, tusschen XII—MEI en
rechts: J. P. M(enger) F.

Omschrift: ORANJE IN'T HART EN NIEMANDS
KNECHT.

Brons, 51 m.M., Verz. Z.

Oranjepenningen 1305.

336. Volksconcert te Zevenbergen.

Penningen aangeboden aan „de Zevenberg-
sche Harmonie” en „Euterpe” door de feest-
kommissie.

Vz. ZILVEREN KRONINGSFEEST VAN Z. M. WIL-
LEM III 12 MEI 1849—1874

Kz. DE FEESTCOMMISSIE TE ZEVENBERGEN AAN
DE MUZIEK EN ZANGVEREENIGING „EUTERPE” (of
op den 2^{en} penning AAN DE „ZEVENBERGSCHE HAR-
MONIE”).

Zilver, 66 m.M., gedekt door een koninklijke
kroon.

Mededeeling van jhr. M. A. SNOECK, slechts 2 ex. gegraveerd.

337 Zundert.

Vz. Het gekroonde wapen van Zundert met
twee leeuwen als schildhouders, daaronder:
ZUNDERT.

Omschrift:

Van wege het Bestuur
Aan de Harmonie Nut en Vermaak.

Ter gelegenheid

van de 25 jarige
Regeering van Z. M.

Willem III

18 $\frac{12}{1}$ 74.

gevat in breeden rand waarop saamgestrikte
(eike- en lauwer?) takken, gedekt door een.

daaraan door ornamenten gehechte kroon met ring.

Volgens teekening groot 45 m.M., met den rand 80 m.M., met de kroon 115 m.M., (alles bij benadering!) verguld zilver.

Volgens mededeeling van den heer J. GOMMERS te Zundert door het gemeentebestuur uitgereikt aan alle destijds in de gemeente gevestigde vereenigingen, (8), welke deel hebben genomen aan den optocht.

338. 1874—12 Mei.

Atjehmedaille.

Vz. 's Konings rechtsgewend hoofd, daaronder: J. E. (lion).

Omschrift op matten rand:

* WILLEM III KONING DER NEDERLANDEN G.
H. V. L.

Kz. Tusschen twee saamgestrikte lauweren eiketakken: ATJEH

1873 EN 1874

Brons verguld met oog en ring, 37 m.M., aan lint breed 38 m.M. van nassausch blauw.
Verz. Z. *Oranjepenningen* 1338.

Ingesteld bij K. B. 12 Mei 1874 Stbl. n°. 70 luidende:

WIJ WILLEM III, ENZ.

Willende van Onze bijzondere waardeering, zoowel van de dapperheid en volharding door Onze vloot en Ons leger bij de in 1873 in *Atchin* aangevangen en in 1874 voortgezette krijgsverrigtingen betoond, als van andere daarbij plaatselijk bewezen diensten, doen blijken door het instellen van een afzonderlijk ereteeken;

Gelet op Ons besluit van 19 Februarij 1869 (*Staatsblad* n°. 24);

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën, tevens ad

interim Minister van Marine, van den 8sten Mei 1874. Kabinet Geheim, letter C¹⁴;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. In te stellen eene afzonderlijke medaille ter uitreiking aan allen zonder onderscheid van rang of graad, die deel hebben uitgemaakt van de in 1873 en 1874, of in één dier jaren, naar *Atchin* gezonden of in 1874 nog te zenden zeemagt of expeditionaire troepen, of die daarbij in eenig burgerlijk ambt of bediening plaatselijk zijn werkzaam geweest.

Art. 2. De voormelde medaille zal worden vervaardigd uit het in *Atchin* gedurende de jongste expeditiën veroverde geschut.

Zij zal zijn rond en verguld, dragende op de *voorzijde* Onze beeltenis, omringd door het gebruikelijke randschrift, en op de *keerzijde* het opschrift: $\frac{\textit{Atchin}}{1873 \text{ en } 1874}$ omringd door een krans van lauweren en eikenbladeren

Deze medaille wordt op de linkerborst gedragen aan een *oranje*-lint, ter breedte van 3,8 centimeter.

Het lint wordt niet zonder de medaille gedragen.

De medaille wordt slechts eenmaal uitgereikt.

Art. 3 De toekenning geschiedt bij brevet volgens hieraan gehecht model.

Art. 4. (Ingetrokken bij K. B. 1 Sept. 1877 n°. 180).

Art. 5. De kosten, uit Ons tegenwoordig besluit voortvloeiende, komen ten laste van: enz.

Wordt vervolgd.